

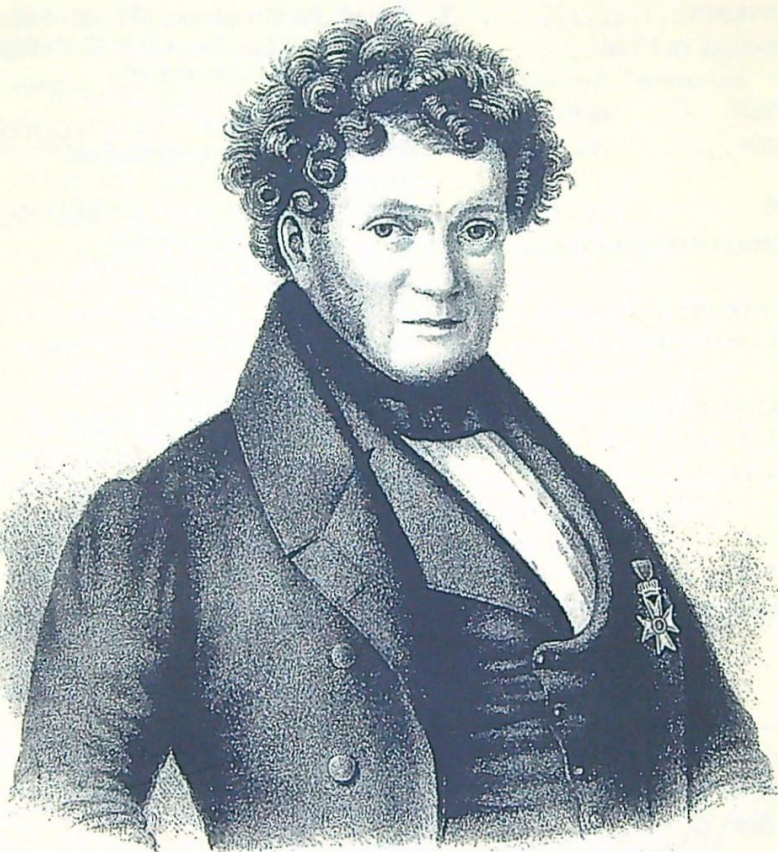
Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 21

2004

Nr 1

*Eberhard Zacharias Munck af Rosenschöld (1775-1840),
medicinprofessor och vaccinatör i Lund. Se artikel sid. 20.19*

INNEHÅLL NR 1 - 2004

VI MÖTS.....	3
FRÅN GRANNFÖRENINGARNA.....	4
FORSKARSTUGAN.....	4

Per Clemensson:

NYTT FRÅN G L A.....	5
NYHETSBRÄV FRÅN SVAR.....	6

CARL LINNÆUS.....	7
VÄSTGÖTARESA ÅR 1746.....	9

Karin Edvall:

S:T JÖRGEN.....	18
-----------------	----

Lars Rydh:

KAMPEN MOT SMITTKOPPORNA.....	19
-------------------------------	----

Barbro Maijgren, CD-anmälan:

LÄR DIG LÄSA HANDSKRIFT.....	20
------------------------------	----

Per Liljeström, bokanmälan

LIVES IN LITTLE LONDON.....	21
TORS DAGSGRUPPEN.....	24

Joel Holger:

LANDET RUNT.....	25
SVERIGES BEFOLKNING 1890.....	28

NÄSTA NUMMER AV VÄSTANBLADET
UTKOMMER I BÖRJAN AV APRIL 2004.
MANUSSTOPP DEN 10 MARS.

ISSN - 1102 - 4453

Kopierad på miljövänligt papper hos
Mediagruppen KOPIERINGEN AB, Gbg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDELSMFÖRENING I SVERIGES
SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 GÖTEBORG
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14),

Styrelse 2004

- Ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalavägen 69, 429 34 KULLAVIK
- V.ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
trewetrans@swipnet.se
- Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Övriga Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
per-lilje@swipnet.se
Lars Olof Löf, 070-5602840
Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG
Sonja Rindby, 031 - 25 99 51
Munkebacksg. 23, 416 53 GÖTEBORG
- Suppl. Inga Lill Berkhuisen, 0300 - 141 17
Rosengatan 36, 434 43 KUNGSBACKA
Jan Forslund, 0300 -146 54, Nils Ebbes-
gårdsgatan 36, 434 36 KUNGSBACKA

Västanbladet

Ansvarig utgivare: Per Liljeström
Redaktionskommitté:
Per Clemensson, Per Liljeström och Joel Holger
Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
(familjemedlem 50.- kr)
och utkommer årligen med fyra nummer.

GöteborgsRegionens
Släktforskare

vi möts

VÅREN 2004

Måndagen den 23 febr. kl. 18.30.

Föreningskväll på Erik Dahlbergsgatan 36 B.

Maria Löfdahl, Dialekt- och Ortsnamns- och Folkminnesarkivet, berättar om
"Västsvenska ortnamn under 1000 år"

Kaffeservering. Anmälan senast torsdagen innan. Avgift 50.- kr.

Söndagen den 7 mars. ÖPPET HUS kl. 10.00 - 14.00.

G R S lokaler på Erik Dahlbergsgatan 36 B. *Per Clemensson* har 'Släktforskarakut'
och introduktion för nybörjare kl. 11.00 och 13.00.

Visning av bibliotek, CD-skivor för släktforskning, antavlor samt projektarbeten.
Kaffeservering. *Alla är mycket välkomna!*

Måndagen den 22 mars kl. 18.30. Ordinarie **Å R S M Ö T E** enl. stadgarna
på Erik Dahlbergsgatan 36 B.

Efter årsmötet berättar f. rektorn *Nils Zandhers* om

"*Morgonsol. Hur var det att växa upp på barnhem?*"

Kaffeservering. Anmälan senast torsdagen innan. Avgift 50.- kr.

Måndagen den 19 april. Föreningskväll med föredrag enl. senare program.

Lördagen den 15 maj. Heldags bussutfärd.

ANMÄLAN i så god tid som möjligt till

Stina Börjeson tel. 031 - 25 75 55 eller Karin Holger tel. 031 - 40 85 20

*Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal,
vilken måste läsas under själva mötet. Kom således i god tid.*

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Mycket välkomna, tag gärna med gäster!

Ev. återbud måste anmälas.

Från grannföreningarna. Alla är välkomna !

Alingsås Släktforskarförening. Tisdagen den 17 febr. kl. 19. ÅRSMÖTE.
Bildvisning av Gösta Sandberg. Alingsås museum, Hillsalen, V:a Ringgatan 20.

Ale SläktforskarFörening. Torsdagen den 19 febr. kl. 19. Björn Lippold berättar om 'Knekten i helg och söcken'. *Torsdagen den 18 mars kl. 19.* 'Vad betyder namnet på den ort där du bor?' Allaktivitetshuset i Älvängen.

Riksföreningen Sverigekontakts lokalförening. Onsdagen den 10 mars kl. 18.30. ÅRSMÖTE. Föredrag av prof. Gunnar Wejmarck: 'Svenskar i Antarktis'. Till minne av 100-årsjubileet av den svenska Antarktisexpeditionens hemkomst. Göteborgs Universitet vid Näckrosdammen.

Hallands Genealogiska Förening. Lördagen den 13 mars kl. 14. ÅRSMÖTE.
Tema: 'Båtsmän och soldater' med Guno Haskå.

Karl XI:s Servicehus, Källegatan 3, Halmstad. Ingen föranmälan.

Tjörns Släktforskare. Lördagen den 20 mars kl. 16. ÅRSMÖTE med gästföreläsare Tore Hermundsson Vigerust. BN-huset i Skärhamn.

Industrihistoria i Väst. Onsdagen den 31 mars kl. 13. ÅRSMÖTE. Kort föredrag om planering av Gasklockan samt föredrag om svensk tobaks- och snustillverkning med visning av fabriken. Plats: Swedish Match, Torsgatan 1, Göteborg.

Släktdata. ÅRSMÖTE. Lördagen den 17 april. Program se: www.slaktdata.org

Kassören rapporterar

att några medlemmar ännu ej betalat årsavgiften för 2004.

Är Du bland dem ? Avgiften är 150.- kr för fullbetalande och 50.- kr för familjemedlem och ungdom t.o.m. 25 år. Postgiro 24 23 85 - 3

Välkommen med Din årsavgift snarast !

Nr 2 av Västanbladet kommer ej att sändas till dem som ej betalat.

Forskarstugan på Tredje Långgatan i Göteborg

I Sveriges Släktforskarförbunds lokaler på Tredje Långgatan 39, vån. 2 (porttelefon), ligger Forskarstugan, där 8 datorer står till förfogande.

Forskarstugan är öppen **tisdagar, onsdagar och torsdagar kl. 09.00-17.00.**

DIS-VÄST, Föreningen Släktdata samt GöteborgsRegionens Släktforskare ansvarar som stugvärdar för öppethållning m.m. var sin **torsdagskväll kl. 17.00 - 21.00.**

Förhandsbokning av plats

görs lämpligen på tel. 031 - 42 33 11 under ovanstående tider.

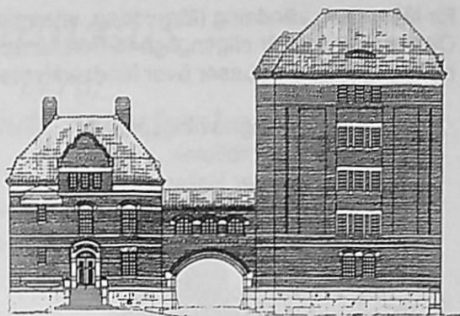
G R S är stugvärd under våren torsdagarna den 29/1, 26/2, 25/3, 15/4, 6/5 och 27/5.

Om Du vill ställa upp som stugvärd, kontakta GRS ordf. Rolf Ekelund, tel. 031 - 93 15 15.

Obs. att stugvärd givetvis också får möjlighet att forska själv !

NYTT FRÅN GLA

Efter intervju med bl.a. landsarkivets expeditionsföreståndare Ann-Christin Alexandersson har jag gjort följande sammanställning, som delvis är nyheter:

Mikrokort

I landsarkivets forskarsal finns idag följande stora serier av mikrokort:

- kyrkobokföring från äldsta tid till ca 1895 (Västra Götaland och Värmland)
- kyrkobokföring från äldsta tid till 1930 (Göteborgsförsamlingarna: Gamlestad, Domkyrko, Haga, Karl Johan, Kristine, Masthugget, Oscar Fredrik; Örgryte är under leverans)
- kyrkobokföring från äldsta tid till 1860 (Norra Halland m fl gränsförsamlingar)
- domböcker och bouppteckningar mm från äldsta tid till 1860
- mantalslängder vissa år
- militära rullor vissa år och regementen
- emigrantlistor 1860-1950
mm. mm.

Leveranser

Under senare år har till landsarkivet levererats stora mängder av pappersarkivalier:

- samtliga bouppteckningar från 1860 (eller annat slutår i GLA) till 2001-06-30 (Västra Götaland)
- kyrkobokföringen för Göteborgs stads församlingar till 1991
- kyrkobokföringen till 1991 för vissa andra församlingar, som har dåliga förvaringsförhållanden (enligt avtal)

För att erhålla uppgifter eller kopior ur ovanstående böcker får forskaren inlämna en ansökan till landsarkivet, vars personal skriftligt besvarar frågorna och i samband därmed sekretessprövar ärendet. Detta gäller arkivhandlingar som är yngre än 70 år. De skall sekretessprövas för att kunna utlämnas i forskarsalen. Besvarandet av ärendena är till vidare kostnadsfri.

Kyrkobokföringen till 1991 beräknas vara levererad i original 2007/2008 till landsarkivets magasin från hela distriktet. Vidare sparar landsarkivet pengar för att så småningom kunna emottaga distriktets lantmåterihandlingar i original; denna leverans skall av landsarkivet betalas genom besparingar.

Databaser

I landsarkivets expedition finns 4 datorer fullproppade med databaser av olika slag till allmänhetens förfogande.

Dator 1 och 2 innehåller abonnemang på

GENLINE:s kyrkbokföring – ca1860 (husförhör - ca 1895) och ARKION:s digitala forskarsal; den ena är tillgänglig för korttidsanvändning (1 timme vid kö) och den andra

för långtidsan vändning (förmiddag, eftermiddag, kväll) och bokas genom expeditionen. Datorer 3 och 4 är tillgängliga för forskarna enligt principen "först till kvarn" och de innehåller följande databaser över landsarkivets nät:

Stockholms Begravningsplatser	De Svenska Medeltidsbrev
Landsarkivets bibliotek	Sjöfolk i östra Sverige 1842-1926
Bouppteckningar Halland 1671-1959	Smeder
Bouppteckningar Uppland	Social Security Death Benefit Records
Båtbilagor	Centrala Soldatregistret
Emibas	Svenska Veterinärer
Emigrantlistor Köpenhamn	Svenskt Biografiskt lexikon
Emigrantlistor Sverige -1930	Svenska Ortnamn
Family Search Sweden	Svenska Ostindiska kompaniet
Gamla Stan i Stockholm	Sveriges Befolkning 1890
Klara i Stockholm 1878-1926	Sveriges Befolkning 1970
Landskapshandlingar 1500-1600	Sveriges Dödbok 1950-2000
Lantmäterikartor	Söder i Stockholm 1870-1930
Nationella arkivdatabasen	The Swedish Emigrant - 1930
Mantalsböcker Stockholm 1800-1870	

Lokaler

Landsarkivets lokaler vid Geijersgatan ägs numera av Klippans Kulturfastigheter och planer finns för en nybyggnad av institutionen på den nuvarande tomten. När denna skulle stå färdig vet vi ej.

Verksamhet

Landsarkivets låneverksamhet har under det gångna året 2003 ökat och forskarsalen hade under året haft 15.429 besökare, vilkas inlåning till forskarsalen trots begränsad intagning omfattade 17.505 volymer. Mikrokortlån och datorlån är oräknade. Landsarkivets öppethållandetider är oförändrade och landsarkivet fortsätter att vara landets mest öppna och bästa arkivinstitution.

Per Clemensson

Landsarkivet i Göteborg:

Öppet: månd.-onsd. 8.30 - 21.00, torsd. och fred. 8.30 - 16, lörd. 9.00 - 15.00

NYHETS BREV från SVAR dec.03, innehåller bl.a.

Prisjusteringar:

Köp av mikrokort - nytt pris är 20.- kr per kort.

Lån av mikrokort - priset är oförändrat 20.- kr per volym. Däremot införs en ny enhetsavgift för porto och emballage om 25 kr per lånetillfälle !

Mikrokort färdiga för beställning:

Göteborgs kyrkoarkiv. Församlingarna Domkyrko, Gamlestaden, Haga, Karl Johan, Kristine, Masthugget samt Oscar Fredrik till tiden omkr. 1930, d.v.s. 70 års sekretess.

På Internet hittar man dessa mikrokort på: www.svar.ra.se

Välj: SVAR-katalog - Göteborgs och Bohus län - Kyrkoarkiv - Bokstaven G - Sök.

Carl Linnæus

(1707-1778)

Sveriges mest kände naturforskare

Släkten kom ursprungligen från Hångers Sn (Jönk. län). Fadern Nils Ingemarsson Linnæus (1674-1748) var kyrkoherde i Stenbrohult (Kronob. län); modern kyrkoherdedotter Christina Broderonia. - Carl föddes på kyrkoherdebostället Råshult. Fadern var växtintresserad och det sägs att sonens intresse för naturen väcktes i boställets trädgård. - Carl adlades 1757 med namnet von Linné. Ätten utgick på manssidan 1783, på kvinnosidan 1839. Den ofrälse släkten Linnæus utgick med Carls bror, kyrkoherden Samuel Linnæus (1718-1797), vilken efterträdde fadern i Stenbrohult.

(Källa: Nordisk familjebok)

Carl von Linnés antavla

Påhr O. Skrede, Göteborg, presenterade i Svenska Antavlor nr 6 / 1987 Linnés antavla med som mest VII generationer samt med omfattande källförteckningar och många noter. Skrede fann att Linné var smålänning till kropp och själ, men hade även lite skånskt-norskt påbrå.

Skrede inledde med följande citat av medicinaren Abraham Bäck (1713-1795), som var vän och kollega till Linné:

“Hans yttre personlighet var angenäm, men icke utmärkt av några ovanliga egenheter; längden något under medelmåttan; kroppsbyggnaden fast, med lagom hull, men blodfull, så att ådrorna tydligt syntes; huvudet stort och skiljelinjen mellan dess fram- och bakdel mycket djup; ögon bruna och skarpa, så att han sällan behövde förstoringsglas; hörseln god; anletets uttryck mildt och vänligt och vittnande om en glad och levnadsfrisk själ. Hans dräkt var alltid enkel och bestod i vardagslag av en kort jacka, varjämte under de senare åren huvudet vanligtvis betäcktes av en kalott, men vid högtidliga tillfällen av en riklockig peruk”.

*Linné i vardagslag.
Träsnitt efter teckning av J. E. Rehn.*

Antikvariat
Genealogica

Köper & Säljer

böcker för släktforskare & personhistoriker

Beställ katalog

E-post: katalog@genealogica.com

Telefon: 070 - 666 02 20

eller ta en titt online

www.genealogica.com

Tack!

*Från flera medlemmar
har penninggåvor
inkommit i samband
med medlemsavgiften,
för vilket styrelsen
framför ett varmt
tack.*

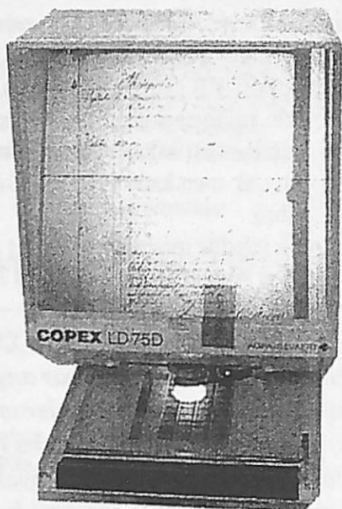
Släktforskare !

3.000:-.....

**... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.**

*Du betalar endast 5.200:- inkl. moms
(ord. pris 8.200:-)*

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringsgrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Liljebacken
524 95 Ljung
0513 - 500 20

År 1746 begav sig Carl Linnæus, 39 år gammal, på uppdrag av riksdagen ut på den expedition till västra Sverige som året därpå resulterade i utgivandet av "Carl Linnæus Västgöta Resa" - ett något missvisande namn eftersom resorna, och boken, dessutom omfattar delar av Bohuslän, Dalsland och Värmland.

Följande är ett utdrag av i huvudsak de topografiska iakttagelser som Linné skrev ned vid sin resa. Han gjorde också noggranna observationer av naturen, växter och djurliv m.m., men de är här ej medtagna.

Detta utdrag omfattar enbart besöket i Göteborg och resan till Uddevalla. Som följeslagare hade han Erik Gustaf Lidbeck, sedermera professor i naturalhistoria i Lund, som fungerade som Linnés amanuens. Men då och då slog de följe med andra resande.

Källa: "Carl Linnæus VÄSTGÖTA RESA ÅR 1746" utgiven av Wahlström & Widstrand 1978. Stavningen är moderniserad av förlaget.

Carl Linnæus VÄSTGÖTARESA år 1746

Julii 9.

RESAN IFRÅN LERUM TILL

GÖTEBORG.

LANDET ändrade sig, så snart man inkommit uti Göteborgs län, där landsvägen 1 mil ifrån Lerum gick neder för ett högt berg. Strax öppnades Göteborgs län med ett långt, men smalt fält av ängar och åkrar, som sträckte sig hela milen in åt Göteborg. Detta liknade nog Temsfloden (allenast det stått under vatten), då man ifrån havet seglar in åt London, fast de på bägge sidor liggande berg voro här mer skallote (*skalliga, kala*) och klippfulle. Då denna trakt fordom stått under vatten, har ofelbart detta varit inloppet och hamnen för västgötarna, under den tiden de foro i härnad.

SKOGEN tog allt mer och mer av, så att man sällan såg några träd, utom dem som blivit planterade vid gårdarna.

GÄRDSGÅRDARNE voro låge och smale,

uppmurade av kullerstenar, som vid första påstötandet ramlade omkull. —

GÖTEBORG, kvart. 8. (*d.v.s. 8x1/4 gammal mil = 2.672 m, jfr. 'fjärdingsväg'*)

GÖTEBORG var den täckaste stad ibland alla i riket, till storlek något mindre än Uppsala; nästan rund, omgiven och befästad med vallar och gravar; avdeld med regulära, räta och jämna gator; genomskuren med åtskilliga grakter (*kanaler*) eller gravar, som på ömse sidor hava gator. Själva graverne äro på sidorna perpendikulärt (*lodrätt*) murade med gråsten, så att gatan till en mans höjd står över vattnet; broarne eller bryggorne äro välvde; lövträd äro planterade på ömse sidor om graverne, så att denne stad mycket liknar de holländska städer.

Husen äro till största delen store och svåra (*tunga, stabila*) träbyggningar, av två våningar, och nära intill varandra stälde,

utanpå beslagne med bräder, samt målade med röd eller gul färg, men knutar och fönsterkarmar med vit eller blå; så att de på någon distans mycket likna stenhus; grunden eller murarne äro även som väggarne beslagne med bräder. Taken äro av tegel, och fönstren av engelskt eller franskt glas. Göta älv stryker intill staden, och har kommunikation med grakterna; men på västra sidan stöter havsviken till staden, så att stora skepp kunna nåkas (*nalkas*) staden på 1 eller $\frac{1}{2}$ mil, och där hava en bekvämlig hamn; men små och nätta fartyg kunna gå in i själva staden; eljest skilja ett par höga berg havet ifrån staden. Han ligger nog (*ganska*) sidlänt, så att husen ofta äro byggda på pålar; härav sker, att vattnet i graverna är ofta något stinkande, varav orten bliver mindre sund. Här i staden är landshövdingesäte, *gymnasium*, garnison, amiralitet, fortifikation, artilleri; tvenne borgmästare, en skön rådstuga med börs; trenne kyrkor och Ostindiska kompaniet. Den bekvämliga seglationen ifrån västra havet, utan att passera sundet, lättar handeln; varav de meste här lägga sig på handel och seglation. Staden är folkrik av handlande, seglande, milis, främmande, och folk, som stöta till ifrån hela landet; varav här är mycken ruljans, så att inbyggarna må väl, och äga sköna samt vackert möblerade hus. Kastellerne Göta Lejon i nordost, och Kronan i söder ligga på var sitt berg, låga, cylindriska, vid *basin* fyrkantige, på alla sidor med styckgluggar (*skottgluggar*) försedde.

Julii 10.

KURIÖSITETER samlades i dag hos de her- rar i Göteborg, som av slika saker voro älskare.

(*Här namnges ett antal personer som Linné*

sammanträffade med: direktören över Ostindiska kompaniet, herr Sahlgren, herr assessor Boetius, herr doktor Leche, apotekare Lut, apotekare Bauch, assessor Ferber samt lektor Ekström.

Julii 12.

Idag lämnade herr direktör Sahlgren oss sin slup, att segla ut åt havsviken till Nya och Gamla varvet, kvart. 2, att se, varest skeppen hamnade (*inlöpte i hamn*), med mera.

ÄLVSBOGERS FÄSTNING låg 1 kvart ifrån landet på en liten holme, nästan mitt i svalget av ingången åt Göteborg, vid pass 3 kvart ifrån staden. Det starka västanvädret förnekade oss att komma dit; ty vi fingo allenast högst på klipporna beskåda det på långt håll ifrån oss.

GAMLA VARVET låg på södra sidan om viken, utanför Haga och Masthugget (en liten förstad), 1 kvart ifrån staden; här var amiralitetskeppsbyggeriet, varest man såg på amiralitetsgården en stor hop ekstockar eller skeppsvirke. —

OSTINDISKA KOMPANIET och dess handel omtaltes mycket; men sådant ej hörde oss till, lämna vi allt detta, ej eller angår det oss, vilkendera av dem, antingen de, som resa utomlands att förkovra sig i vettenskaper, eller de som fara på Ostindien, mer gagna eller skada riket; dock var artigt att se, huru det myckna silvret, som med så många 1000:de människors svett utpinades utur silvergruvorna i Peru, längst söder i Amerika, med mycken våda transporteras åt Europa, där de mest kultiverade, och förnuftigaste nationer, som därav blivit ägare, genom det de sig bemäktigat deras land, det samma till en annor värld i Ostindien med större möda och fara avföra ifrån Europa till ostuderade nationer, och där byta bort

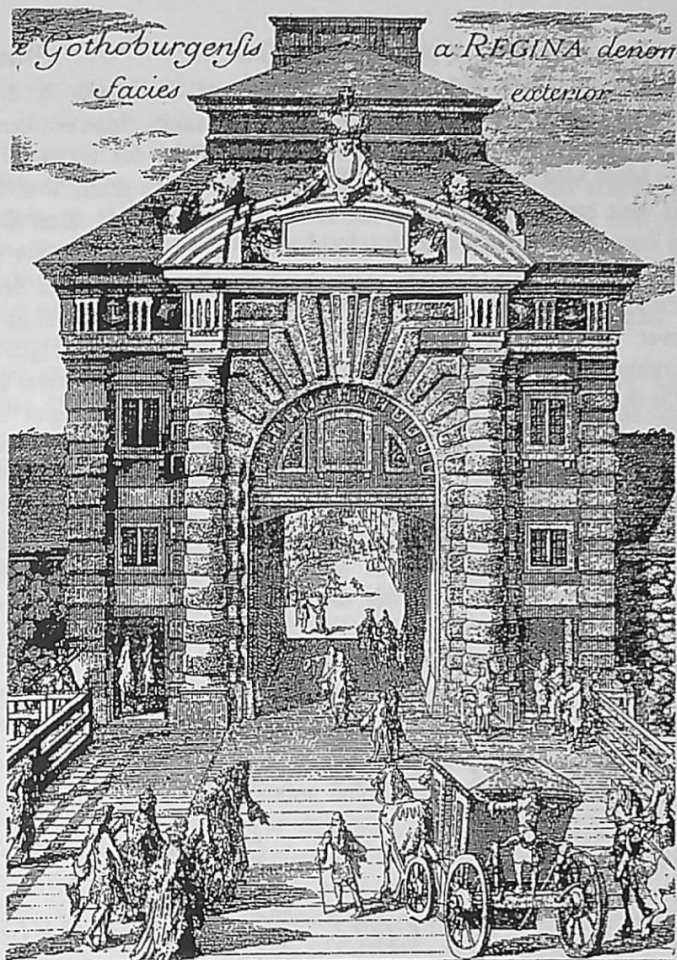
det för några blader av en (*te-*)buske, som lättligen kunde växa hos oss själva, om man allenast skötte om, att först skaffa friska frön; desse blader bruka vi att dricka *in infuso*, som själva äga 100:de slags både smakeligare och hälsosammare växter; och en del av silvret, som uthärdar all tid, och ej en gång förtäres av elden, bortbyta vi för bräckeliga lerkärl, som, en gång släppte, aldrig stå att laga. Si, så kommenderar visheten penningen, och modet visheten.

Julii 13.

SURBRUNNEN låg utanför Göteborg, på västra sidan jämte vallarna; vattnet var starkt av mineral, nästan som vid Medevi eller Falun; många sjuke drucko detta denna tiden med stor lisa.

KVINNFOLKEN brukte allmänt här i staden, att kasta ett svart tyg, kläde eller kåpa över sig, då de gingo ut på gatorna, även som det brukas i tyska städerna. Resan ställdes efter aftonsången ifrån Göteborg åt Bohus.

SALTKÄLLAN låg öde på en sidlänt äng,

Drottningporten till Göteborg enl. Erik Dahlbergs
"Svecia Antiqua et Hodierna".

40 steg ifrån Göta älv, emellan staden och Göta Lejon. Vi smakade dess salta vatten. Hon var graven uti en lerhåla, omkring vilken intet gräs kunde växa. Ortens skoglöshet lär varit orsaken, att intet salt av henne kokats.

HOSPITALET, som födde 78 olyckl. personer, låg vid vägen bortöver Sahlgrens sköna sockerbruk: man såg här tydeligen, varuti en lyckelig skiljes ifrån en olyckelig. Runkar

en skruv i hjärnan, stapplar strax förnuftet; lyckelig den, som lärt tänka lika med de meste. Här sågs en Christian Utfall, vars skruv blivit förryckt på ett olyckat skepp. En Marit Månsdotter, som för giftermål i 12 år varit melankolisk. En Cedercrants, som ej kunnat tänka lika med andra, fast han i ett inneslutet rum fått betänka sig uti 32 år. — En Eric Engelbretson, hade som en tiger, över 20 år legat naken, innesluten i en krubba på trägaller —

(Se även Karin Edvalls artikel om S:t Jörgen, sid. 18) —

GÖTA ÄLV följdes på östra sidan till 4½kvarts längd, allt intill Nybron. Man såg små strömbåtar fara sakta upp och ned för denna älv med gods och järn.

NYBRON gick över Göta älv, där hon var smalast, eller 250 steg bred. Härifrån följdes älven på västra sidan åt Bohus.

BOHUSLÄN

HISSINGEN är det land, som ligger på västra sidan om denna Göta älv, och skiljes ifrån det andra av Bohuslän, medelst en annan gren, som ifrån Bohus stryker till Tjuvkil, åt väster ifrån Göta älven.

GÖTA ÄLV var på ömse sidor beprydd med ängar, och dessa ängar voro utan till instängde av höga sluttande bergsklippor, även som ingången ifrån havet åt Göteborg, så att ingen tvivel är, med mindre de gamle göter fått seglat och fiskat, där kon nu springer för brömsen (*bromsen*), och där oxen pustar under oket.

FÄRJESTADEN, kvart. 7. en gästgivaregård, som ligger invid Bohus fästning på södra sidan: här måste vi vila, som kommo fram på natten, ty porten vid fästningen var sluten.

*För ett Vackrare Hem,
besök
vårt Konstgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia, Berzelii-gatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

Julii 14.

BOHUS FÄSTNING eller slott låg på en liten holme, och högt berg, där Göta älv delade sig i 2:ne grenar, och formerade en liten ö. Murarne voro mestadels byggde av hård gråsten, och själva fästningen hade överst uppå tvenne runda torn eller kasteller, Fars hatt och Mors mössa kallade, vilka spottade åt Röda kon, som låg på ett högt rödaktigt spatberg, norr om fästningen. Ingången var med 7 portar, den ena efter den andra, igenom murar och vallar. På den innersta porten var en hästsko uppslagen, med 8 söm, som säges fallit ifrån hästen, då drottning Kristina skulle resa upp i detta branta slottet. Mitt på borggården var en 50 famnars djup brunn, graven (*grävd*) genom hårda hälleberget, vilken gav ett friskt vatten. På ena sidan i slottet sågs en damm av vatten till ordinar bruk och tämmeligen klart. En myckenhet ogärningsmän, som hit blivit dömda till en viss eller evig tid, ångrade här att de så litet vetat vårda sin forna frihet. —

KUNGÄLV eller KUNGHÄLL, är en liten stad, som ligger invid Bohus slott utsträckt i öster och väster jämte bergsfoten, som på norra sidan instänger staden, även som Göta älv (med sin mindre gren, vilken stryker åt Tjuvkil) innesluter staden på södra. Torget bestod av en kullrig och ojämn klippa, och i staden är allenast 1 3/4 gata; ty om var gata bör räknas efter 2 rader av hus, så fattas här 1/4, där klippan på ena sidan av gatan gör tjänst för hus; alltså är denna staden tämmeligen lång; men ganska smal; på norra sidan utsirad med trädgårdar och kålgårdar, som sträcka sig upp åt bergsroten. —

KASTELLEGÅRD var översteboställe, där man såg *rudera (ruinerna)* efter gamla

Kungälv; gatorne, som varit i staden, funnos ofta ännu oförändrade, men merendels en aln djupt under åkren; en liten kulle stod kvar, som visade varest klostret varit beläget. De stora och härlige ängar ersatte någorlunda den stora bristen på ved, som ofta måste hämtas hela 4 milen härifrån.

NATTEN bjöd oss att vila i Gullby (*menar Linné Guddeby ?*), kvart 2 ifrån Kungälv.

Julii 15.

SKOGSBRISTEN är här den svåraste; hela trakten är naken, fast i forna tider skogen täckt alla berg; hit skulle folk komma ifrån rikets skogfulle provinser, att se vad förmån det är att äga egen skog, samt huru dyrt veden här köpes, då bonden gärna giver 5 mark s:mt för var spada om dagen, med vilken han själv får skära torv på andras ägor; då skulle skogarne hos oss bättre vårdas och handhas, än som nu ofta sker. —

LANDET här i Bohuslän inemot havet bestod av kullrige backar, som voro låga klippor, emellan vilka lågo små ängar, små byar och kärr, utan någon skog. Det är otroligt, vad åtskillnad ett land får, då dess backar bliva, utan skog, nakna klippor, varav landet ser ut, som vore det för några år sedan av vattnets avgrund uppstiget.

TJUVKILS GÄSTGIVAREGÅRD kvart 6. ifrån Kungälv. Här stante landet, och vi måste med båt låta sätta oss över genom skären till Marstrand.

SKÄREN, emellan Tjuvkil och Marstrand, sågo ut som landet på andra sidan då det hade varit nedsänkt under havet, så att allenast bergskullarne uppkoxat (*tittat upp*) över vattnet; ty denna skär bestod av små rundade och kullriga klippor, nakna holmar, och flere grunder, så att man kan förmoda, det denne skärgård efter 1000 år varder

sådan, som landet härovan före.
Marstrand. kvart. 4 ifrån Tjuvkil.

MARSTRAND är en fästning och stad, som ligger på en liten holme eller klippa, lik de andra här i skären, dock ibland de yttersta, 1 mil från landet.

CARLSTEN kalls fästningen, vilken är anlagd på Marstrand, uppå ett högt och mycket sluttande berg, som är en känning (*sjömärke*) för de sjöfarande. Själva slottet så väl som vallarne äro byggde med famns breda gråstensmurar och bombfria valv. Ovan uppå är en stor rundel eller kastell, varav hon koxar högt upp i luften. Den som sett denna fästning, undrar icke, att hon hålles för en av de säkraste i riket, åtminstone så länge en överste Tungelfelts like där är kommandant.

FANGARNE, som hit blivit dömde, för sin obetänksamhet och överilning, gingo nu i sin olycka, och måste betyga, att fästningen var fast. Den som ser desse osälle, undrar ej, att Marstrands namn reser håren på dem, som höra det nämnas.

GARNISONEN eller soldaterna med dess miserable klädnad förtjänar uppmärksamhet.

STADEN i Marstrand var mycket liten, och låg på norra sidan om fästningen, utsträckt efter havsstranden i öster och väster. Husen äro små, alle byggde av trä. Gatorne stenlagde, merendels med en flat skivrig ställsten, av vilken mest alle berg bestå här på orten, vilkens silverglänsande *mica* (*glimmer*) gör, att gator skina som silver emot solen. Här voro näppeligen över 30 borgare, och de meste av dem fattige, som likväl tyckes kunna bliva de rikaste. Här på ön är ingen äng, åker eller betesmark. Folket ligga stängde ifrån landet, så att få av allmogon komma hit med sina varor, eller

häriifrån hämta det de behöva. Åtskillige mente ett *porto franco* (*frihamn*) här med båtnad och nytta för riket kunde inrättas, såsom här var den bästa hamn på norra sidan, där skeppen kunde läggas intill skeppsbryggan; ty ingen bebodd skärgård var häromkring, genom vilken lurendrejeri synnerligen kunde befaras; här är ock den säkraste fästning eller *asylon* (*fristad*); och änteligen emedan här är om vintern på få dagar is, som sent lägger sig, men bittida går upp om våren, att köpmännen således desto bättre kunde nyttja tiden. Men jag lämnar allt detta, som jag utan tillräckelig insikt beskådar, och förfogar mig att tala om naturalier, ibland vilka jag hoppas kunna taga säkrare steg.

(Inte förrän år 1940 blev landsvägen förlängd från Tjuvkil till Marstrand med färjeförbindelse vid Instö ränna. Dessförinnan fick man segla från Tjuvkil eller - från 1876 - ta ångbåt från Göteborg med Marstrands Ångfartygs AB).

Julii 16.

(Linné och hans amanuens examinerade på en enda dag en mängd fiskar, kräftdjur och sjöväxter från havsbotten "såsom i ett nytt Sverige").

MARSTRANDS ARBETE var att beskriva och examinera så många åtskillige och ovanlige djur inom ett dygn. Man säger allmänt i Sverige om ett mycket tråksamt arbete, att det är Marstrands arbete, vilken *metaphora* lärer kommit av fångarnas släp vid fästningen, då de ifrån staden eller sjösidorna skola transportera något till den stora och höga fästningen, upp för den långa och branta backen, med dragande eller släpande; det kostar på för en fri lathund att gå upp ifrån staden till fästningen, mycket mer för en dömd.

SJKDOMAR äro ej mer här gängse, än på andra ställen, fast denne ö är en liten klippa uti havet; de som komma hit att bo, prövas gärna första året med någon sjukdom, till dess de blivit vane vid luften, sedan må de väl, som icke äro hitkomne för slaveri och skörbjugg.

RESAN ställdes emot aftonen ifrån Marstrand åt Uddevalla sjöledes. Vi hade ärnat att gå utan för Tjörn och Orust; men vi voro icke väl utkomne på havet, förrän ett starkt åskedunder, med mulen och mörk himmel, storm och slagregn, körde oss att taga leden inom skärs.

PATER NOSTER begyntes strax i väster, utanför Marstrands hamnen, med många bränningar och klippor, ett farligt radband för de sjöfarande.

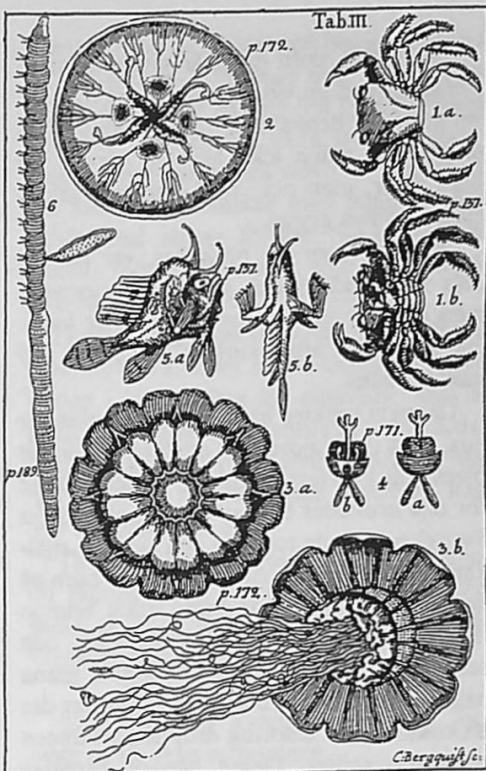
KRAKAN var en liten ö eller klippa, på vilken vi uppstego, medan regnet och stormen rusade över.

BLAKULLA ett högt berg, och en landkänning för de sjöfarande, låg in på landet i öster, och var den högsta ibland de kringliggande.

Torp såges åtskillige på ömse sidor om vår fart, på de kalaste stenholmar, som ofta hade icke så mycket jord, att de kunde föda ett enda kålhuvud, utan bestod hela invånarens fromma uti en liten källa, men deras åker och äng var havet.

EBB OCH FLOD märkes icke här på orten; men av det västanvädret inblåser vågorne i skären, stiger undertiden vattnet ansenligen, även som det ansenligen utfaller vid östanväder, eller då det blåser ifrån landet.

TJÖRN är en stor ö med 3 kyrkesockner, passerades på vänstra handen jämte dess östra sida. Landet på Tjörn var skallot (skalligt), utan träd med idel stenklippor,

Kopparstick efter Linnés skisser av Vetenskapsakademiens gravör Carl Eric Bergquist (1711-1781).

även som de andre holmar.

LÖNG kallades här vår ljung, vilken på skoglösa Tjörn var invånarens ved och bränsle. De köpte ljungen således, att de gävo 16 styver om året för var spis, till vilken de fingo samla ljung i det minsta torp. Det var artigt att se, huru kvinnfolken med denna kokade sin mat; ty så snart de togo näven full med ljung och lade den under grytan, blossade han nästan som halm, och strax var det beställt både med ved och värma, så att den som kokade, fick aldrig gå ifrån grytan, utan måste stadigt lägga nävetals ljung inunder. Detta borde de se, som hos oss akta så litet skogen.

GRYTORNE voro ofta här gjorde som en cylinder, med en vid buk nedan till, och ett jämnt lock; denna buk torde hjälpa kokningen, då elden icke allenast värmer på flere sidor, utan ock, då luften mer kring-spelar i själva grytan.

BRÖDET, som här brukades, var merendels tunnbröd, tjockt som ett pergament, men dubbelt så vitt som en ordinär kaka. Här kunde en arbetskarl väl äta upp 4 à 5 kakor i målet.

LAMPOR bruktes här på orten i stället för ljus, och voro gjorde av ett litet fyrkantigt bleck, till kvarters bredd, uti vilket i stället för olja brukades tran av torsk, och i stället för veke togo de torkade och skalade, stjälkar av tåg, som väl oljade lades i ett hörn på lampan och itändes, då desse vekar brunno långt bättre, än någon bomullsveke, och som det hörnet, där tranen ligger, gärna något dryper, hade folket hängt inunder det en koklöv, som emottog droppet, att tranen ej skulle spillas. Desse lampor hängdes merendels på kroken vid spisen.

TAKEN voro på fleste ställen täckte med tång till 4 tvärfingers tjocklek istället för näver, som här var dyr; ovan på tången var taket täckt med torv; sådana tak voro täte, varade längre än av näver, och sades kunna stå bi hela 40 åren.

NATTEN blevo vi i HÖVIKSNÄS, sista gården på Tjörn, dit vi anlände våte, kalle och kulne kl. 12 om natten, efter 2 mils sjöresa ifrån Marstrand.

Julii 17.

KLIPPORNE här i skärgården hade sig på samma sätt, som Västgöta fjällar (*Linnés benämning på naturen mellan Borås och Alingsås*), så att det tycktes, som desse holmar ej voro annat, än en continuation (*fortsättning*) av förenämnde fjällar, fast de

voro lägre, dock till skapnad och egenskaper alldeles like; ty holmarne och bergen voro här rundade, mycket bratte (*branta*) på västra eller havssidan; de bestodo även av gråsten, som mycket liknade ställsten, och i själva berget skivrade sig slutt *ad angulum acutum a linea perpendiculari (i sned vinkel mot horisontallinjen)*; men desse bergen voro mer skallote, vartill vi sökte orsaken, den samma funno, och däråt fagnade vi oss.

JORD var ingen på klipporna, utan de voro helt renskjöljde, då de uppstego utur sitt vilda hav. Att vattnet sjunker här bort årlign, även som i Östersjön, är klart av alla lotsars vittnesbörd, som minnas, att igenom de inlopp, som i deras barndom kunde ingås med största örlogsskepp, kunde nu knappt ett fartyg av 12 fots djup komma fram. Härav ses att bergen taga till, och bliva högre, ej med något växande, utan med vattnets avtagande. —

ORUST följde nu härpå, som var en ö av mer än 2 mils diameter, med 7 kyrkesocknar. Denne ö var på östra sidan bevuxen med skog, liksom det nästgränsande landet på Bohussidan även nu begynte bliva skogfullt, fast bägge voro av klippor och idel berg, som den förra. —

GARDAR sågos åtskillige på Orust med artiga lägenheter (*gynnsamma lägen*), med sköna åkrar och ängar, som instängdes av kringliggande berg och höjder; varigenom de friades ifrån stark köld och blåst, samt behöllo längre de varma solenes strålar.

FISKANDET skedde här merendels med nät, krok, eller långrev. På näten fingo de mest flundror; på kroken genom metande torsk, och åtskillig annan slags fisk. På långreven, som är ett långt tåg, vid vilket ganska många krokas fästes, såsom på en

ålrev, togo de sådana fiskar, som stadigt hålla sig vid bottnen, och leva av fiskars as, såsom rockor.

SMÅ BÅTAR såg man vrickas av en karl, som i bakstammen höllt en åder (*åra*) ned i vattnet, och den vred på 2 sätt, varigenom båten lopp, som hade han dragits med åder. Denne nu allmänne konsten hava folket säkert lärt av fisken, som medelst sin stjärt gör sitt mesta lopp.

KOSAN för oss, som var ärnad och ställd norr om Orust, och dess västra sida, blev nu ändrad av vädret; emedan ett starkt västan väder, ej behagade tillstädja oss för denna gången komma längre ut, ty måste vi lyda och följa reddan (*leden*) åt Uddevalla.

UDDEVALLA-FJÄL (*Byfjorden*) låg rätt i väster för Uddevalla stad av 2 kvarts längd; på ett ställe var han så grund, att han ej släppte fram fartyg som voro över 12 fot djupa. Innersta inloppet, eller inom hamnen, där skeppen lågo, var passagen så krokug och smal, att han på bägge sidor var utstakad med stänger, såsom en smal väg, utom vilken båten stadigt fastnade på täta grunden.

BOMMEN vid Uddevalla var om aftonen tillsluten, som flöt på vattnet, till skapnad som en sparryttare (*saxlikt hopkopplade trä*); han öppnades, och vi seglade in igenom en stor och djup flod, som gick igenom hela staden, på sidorna uppmurad med stora stenmurar, som på ömse sidor uppehöll de störste träbyggningar, utur vilka genom muren voro nedgångar med stentrappor ifrån själva husen, att man *immediate* kunde stiga ifrån förstugan neder till vattnet eller båten; så att vi tyckte oss kommit i själva Venedig, då vi kommo till Uddevalla.

NATTEN kom oss att vila i Uddevalla, efter 6 mils sjöresa ifrån Marstrand.

UDDEVALLA stad är tämmelig stor, ut-

sträckt i öster och väster på bägge sidor om en stor och stilla flytande flod, där han går in i havet, genom en lång fjol (*fjord*). Husen äro som i Göteborg stora träbyggningar, besynnerligen åt västra sidan av staden; de äro mestedels betäckte med tegeltak, försedde med sköna fönster, beslagne med bräder, överstrukne med rött och målade med blå eller vita knutar. —

HUSENS höjd, tjärande och nära ställning intill varandra, även som i Göteborg, sätta staden i största fara för eldsvåda, som en gång uppkommen, svårigen vid sådan byggnad kan hämmas, ehuru städerne härigenom bliva mycket täcke (*vackra*), lätte och angenäme att bebo.

TRÄDGÅRDARNE besågos, och vi funno uti rådman Jöns Kocks trädgård en trädskola av 500 små fruktträd, en aln ifrån varandra stälde. —

Julii 19.

IDAG blevo vi kvare i Uddevalla, och reste ut att bese surbrunnen.

BAGGETOFTA SURBRUNN låg i kvart ifrån Uddevalla åt söder jämte havsviken på en behagelig ort, han hade starkt vatten, men låg uti lerbotten. Om denna har herr assessor Boëthius skrivit en speciell traktat (*avhandling*). —

NATTEN åter i Uddevalla.

Julii 20.

RESAN ifrån Uddevalla förbi Trollhättan till Hunneberg.

ÅKRARNE stodo i fara, att den starka solhettan, som nu hela 8 dagarna baddat efter det förra myckna och långsamma regnet, aldeles skulle utmärgla sädesaxen, därigenom att säden bleve för starkt och hastigt driven, och således mognade förr, än matningen väl vore skedd. —

Sammanställt av Joel Holger

S:t Jörgen.

Ett kapitel inom svensk mentalvård
av Karin Edvall

Första föregångaren till S:t Jörgens sjukhus var belägen utanför Gamla Lödöse och anslutet till Dominikanklostret. Klostret hade anlagts 1243 och "Sancti Jörgens Hospital" nämns i hävderna första gången år 1286. Liksom andra svenska medeltida hospital var Sancti Jörgen en förvaringsplats för leprasjuka.

Mot slutet av medeltiden var spetälskan utrotad i Sverige och hospitalen tömda. Nu fylldes de tomma institutionerna av ett helt annat klientel och hospitalen blev en allmän välgörenhetsanstalt för icke arbetsföra människor, fattiga, gamla, fysiskt och psykiskt sjuka, fortfarande under kyrkans huvudmannaskap.

1527 underställdes hospitalen kronan och 1528 förordnade Gustav Vasa att hospitalet i Gamla Lödöse skulle flyttas till Gråbrödraklostrets lokaler i Nya Lödöse, samtidigt som namnet ändrades till Lödöse Hospital. Gråbrödraklostrets föredrevs från klostret och hospitalverksamheten finansierades med fattigvårdsmedel och hemmansavkastningar. I samband med att Göteborgs stad grundlades 1619-1620 ändrades namnet till Göteborgs Hospital.

Under 1700-talet och början av 1800-talet utvecklades den allmänna fattigvården i landet och det begynnande lasarettsväsendet övertog vården av de fysiskt sjuka. Hospitalen renodlades successivt till att bli inrättningar för enbart psykiskt sjuka.

Förhållandena på Göteborgs Hospital i

Nya Lödöse var bristfälliga. 1865 antecknades vid inspektion att murarna var genomdränkta av fukt och sjukrummens väggar täckta av mögel. Hospitalet i Nya Lödöse utdömdes som landets sämsta och kunde inte uppfylla de krav som ställdes för en draglig tillvaro för patienter och personal.

1872 invigdes det nybyggda hospitalet på Hisingen och 69 patienter överflyttades från Nya Lödöse. Göteborgs Hospital ansågs nu vara en av Sveriges bästa och flera av de överflyttade patienterna förbättrades i den nya miljön. Hospitalets upptagningsområde var i första hand Bohuslän, men eftersom Göteborgs stads inrättningar för psykiskt sjuka inte var tillräckliga byggdes en asyl för göteborgspatienter på sjukhusområdet, som fungerade fram till att Lillhagens sjukhus stod färdigt för göteborgarna 1932.

1930 avskaffades benämningen 'hospital' (asyl) och ersattes av 'sjukhus' i ett led att förbättra den negativa klang som förknippades med psykiatrisk vård. 1931 ändrades sjukhusets namn till S:t Jörgens sjukhus. Från 1860 hade psykiatri ingått i läkarutbildningen och under 1900-talet utvecklades diagnos- och behandlingsformer för de sjuka snabbt. 1967 övertog landstinget huvudmannaskapet för S:t Jörgens sjukhus. 1991 lades sjukhuset ner och verksamheten flyttades till Kungälv resp. Mölndals psykiatriska kliniker.

(Publicerat som Dokumentet nr 2:1996,
Landsarkivet i Göteborg).

I förra numret av *Västanbladet* skildrade vi hur vaccineringen blev allmän i Sverige från 1801. Men dessförinnan hade man gjort många, delvis misslyckade försök, berättar här Lars Rydh.

Kampen mot smittkopporna

Pionjärer med rötter i Västergötland

av Lars Rydh

Den som fick äran av att ha utfört den första vaccinationen 1801 enligt Jenners metod var läkaren och medicinprofessorn **Eberhard Zacharias Munck af Rosenschöld** (1775-1840, *bild på Västanbladets framsida!*). Han blev också känd som brunnsläkare i Ramlösa under lång tid. En minnestecknare Carl Christer Halling skriver: "Varje lördagseftermiddag var hela rummet fyllt av kvinnor av folket, vilka framhöllo sina späda barn till ympning av Rosenschöld och hans vän fältskären Beijer, vilka ömsevis förde lancetten." 1813 fick Munck af Rosenschöld "vaccinations-medaljen" i guld, som erkänsla för sin pionjärsats.

Redan 1756 hade läkaren och livmedikusen **Nils Rosén von Rosenstein** (1706-1773) ympat två av sina barn, ett tvillingpar Johanna Maria och Nils födda 1752. Då rörde det sig om den ympningsmetod som kallades inokulation eller variolation. Smittämnet från en sjuk överfördes direkt till den som skulle ympas. En tråd doppades i koppsekret från den sjuke och lades i ett snitt på armen på den som ympades. Efter en tid slog kopporna ut. Om man överlevde kuren var man förhoppningsvis immun men det fanns stora risker. Nils von Rosenstein förlorade sin lilla dotter medan tvillingbrodern överlevde. Han blev med tiden Svenska Akademiens förste sekreterare och var känd som författare och kunglig informator. År 1759 ympade Rosenstein kronprinsen och hans syskon med framgång. Han fick av riksdagen 100 000 daler kopparmynt i belö-

ning.

Nils Rosén von Rosenstein var Eberhard Zacharias Munck af Rosenschölds morfars bror. Den senares mor Ulrika Rosenblad var gift med biskopen i Lund, Petrus Munck. Ulrika Rosenblads far var läkaren och medicinprofessorn Eberhard Rosenblad – bror till Nils von Rosenstein. Ytterligare en läkare i slakten var med i kampen mot smittkopporna. Det var provinsialläkaren i Malmöhus län **Pehr Unge** (1734-1812), vars morbror var Nils von Rosenstein. I en 1765 avgiven berättelse redogör han för ympningens vedermödor. Några barn till en greve Hamilton skulle ympas – en pojke och en flicka. Sonen får ympas två gånger innan det lyckas och först efter den tredje ympningen lyckas det på flickan.

Resultatet av de många ympningarna före 1801 motsvarade inte förväntningarna. Smittkopporna härjade fortfarande. Så inträffade t.ex. 1779 c:a 15 000 dödsfall i sjukdomen. Efter genomförandet av den Jennerska vaccinationen blev resultatet ett annat. 1804 kom en kunglig förordning om vaccinationens allmänna genomförande i Sverige. Genom information i tidens almanackor försökte man stärka allmänhetens förtroende för ympningen. I Göteborg finns redogörelser om vaccinationen noterade av stadskirurgen Anders Holm.

Nils Rosén von Rosenstein, Pehr Unge och Eberhard Zacharias Munck af Rosenschöld var samtliga ättlingar till kyrkoherde **Erik Rosenius** (1667-1738) i Sexdrega och hans maka **Anna Wekander** (1684-1758).

Lär Dig läsa hand- skrifter effektivare och roligare!

Det finns ingen genväg – som släktforskare måste man lära sig tyda handskrivna dokument från olika epoker och med varierande handstil. Men övning ger färdighet! Inom G R S har vi provat den nya CD med handskrifter, som Per Clemensson, Sven och Wilhelm Ångermark har tagit fram:

“41 handskrifter 1339-1926”

CD-skivan innehåller olika dokument, hämtade från kyrkoarkiv, domstolsarkiv och andra arkiv vid Landsarkivet i Göteborg. Tidsmässigt spänner texterna över sexhundra år, från 1926 till 1339, med tonvikt på 1600- och 1700-talen.

Skivan är avsedd för självstudier och enkel att använda. Avbildning med digitalteknik ger hög upplösning och texterna syns tydligt på skärmen. Man skriver rent texten i datorn, rad för rad. Kan man inte tyda ett ord eller en bokstav, går det att förstora texten. Hjälper inte det, kan man leta efter bokstaven i skriftprov från olika tider, vilka klickas fram på skärmen. När man är klar, eller har kört fast, jämför man med facit. Man kan spara sin renskrift, för att senare radera den och börja på nytt.

Några av texterna är dessutom försedda med rättningsmall, ord för ord. Det blir nästan som ett dataspel! Man måste

skriva in varje bokstav och tecken rätt, annars godkänns inte lösningen. Både för nybörjaren och den mer vane handskriftsläsaren, som kanske förstår innehållet men slarvar över detaljerna, är det lärorikt att tvingas skriva ner orden exakt som de står i dokumentet.

De 41 handskrifterna utgör en provkarta över olika typer av dokument, som släktforskaren kan stöta på i sin forskning. Texterna finns nära till hands i datorn. Det är lätt att längre fram repetera en text innan man ger sig i kast med en liknande i den egna forskningen. En finess är att skivan är försedd med förklaringar till gamla mått, vikter och mynt. Textprov på hur myntslagen förkortades kan klickas fram, till stor hjälp vid tolkningen av de ofta obegripliga krumelurerna i exempelvis bouppteckningar och andra domstolshandlingar.

Datorn är på många sätt ett utmärkt hjälpmedel för släktforskaren, och nu även för att lära handskriftläsning. För självstudier är skivan utmärkt, både för både nybörjaren och den mer erfarne. De nödvändiga övningarna blir effektivare och roligare.

Barbro Majjgren

“41 handskrifter 1339-1926”

Systemkrav:

Pentium 200 eller bättre. 32 MB ramminne.

Beställes från:

GöteborgsRegionens Släktforskare,

Erik Dahlbergsgatan 36 B,

411 26 Göteborg.

Tel. 031-13 12 26 (tisdag och torsdag kl. 10-14).

Pris: SEK 350, inkl. moms. För porto tillkommer SEK 20.

Under år 2003 har följande medlemmar i G R S avlidit:

Gunnar Andersson, Västra Frölunda

Roland Dalvald, Göteborg

Bengt Klason, Västra Frölunda

John Kvist, Ytterby

Erik Markstad, Göteborg

Lars Strååt, Göteborg

Bertil Torbjörnsson, Alingsås

Lives and livelihoods in Little London

The story of the British
in Gothenburg 1621 - 2001

Bokanmälan av Per Liljeström.

Göteborgs historia har präglats i mycket hög grad av den omfattande handeln med Storbritannien över Nord-sjön. Allt sedan staden grundats har engelsmän och skottar bosatt sig i Göteborg. Detta har haft stor betydelse för stadens ekonomiska och kulturella utveckling, vilket också förklarar att Göteborg kallas för Lilla London.

F. styrelsemedlemmen i Göteborgs-Regionens Släktforskare, John Ashton, har efter idogt forskande skrivit en bok om britterna som påverkade Göteborg under nästan 400 år.

Ashton har valt att skriva boken på engelska – så engelsman han är. Men skälet han anger i förordet är att hans olika källor är på engelska, och vid en översättning går många valörer förlorade. Den förklaringen köper inte jag.

Naturligtvis skall John Ashton, där så är nödvändigt publicera originaltexten, men jag tror – efter att ha läst boken – att många fler svenskar och framförallt göteborgare skulle ha glädje av boken i svensk version. Tyvärr har jag, med mina kunskaper i engelska, nog inte bara missat nyanser utan även annat. Men jag tycker det är en mycket bra och intressant bok.

Göteborg får privilegier

Redan från första stund (1621) har det funnits starka kopplingar mellan England / Skottland och Göteborg. De britter, som då hade och fick kontakter med den av holländare på sankmark grundlagda staden, påverkade naturligtvis staden, liksom hollän-

dare och tyskar gjorde. Från början var skottarna i majoritet bland britterna.

Mycket snart bildade man ett handelskompani, The English Trading Company, och ännu fler britter kom till Lilla London. En av dessa var Hans Maclier (född John Maclean), som snabbt blev borgare i staden. *Vad kan denne Maclier ha för band med Rutger Macklean på Svaneholm?*

Vi får parallellt med Göteborgs historia följa britternas historia och striderna mellan Englands och Skottlands kungahus. Hans Maclier var t.ex. en stor anhängare till Charles I. Var det därför han övergav Skottland för Göteborg?

En under 1600-talet känd göteborgsk engelsman var Francis Sheldon, som bl.a. startade skeppsbyggeri vid Masthugget, som på den tiden låg utanför stadens gränser. Han fick bl.a. uppdrag att bygga en prototyp för svenska krigsfartyg – Riksäpplet. Denna typ gällde fram till dess Frederick Henry Chapman tog över på 1700-talet.

1700-talet

Under 1700-talet konsoliderades britternas ställning i Göteborg. Två personer utmärker sig särskilt – William Chambers och Frederick Chapman, båda med skotsk härkomst.

Chambers engagerade sig i Svenska Ostindiska Kompaniet 1740, och Chapman, född 1721 på Nya Varvet, där huset fortfarande står kvar, praktiserade i England, men återvände till Sverige. Här startade han sin karriär som skeppsbyggare. Han ägnade konstruktionen mycket arbete. Fartygen var noga genomtänkta och med utförliga ritningar byggdes de, mestadels i Karlskrona.

Chapman dog ogift och adlad som af Chapman 1808.

I samband med kapitlet om af Chapman löser John Ashton en gåta för mig. Jag har sedan ungdomen vetat att Chapmans Torg och Chapmansgatan inte uppkallats efter af Chapman utan efter en annan person med samma namn. Knepig! Skulle det funnits två Chapman i Göteborg vid denna tid?

I senaste utgåvan av *Göteborgs Gatunamn – 1621-2000* står om Chapmansgatan: *Denna har troligen sitt namn efter kaptén Charles (Carl) Chapman, kyrkskriven 1773-81 under tegelbruket i Hästhagen.*

Så här skriver Ashton (i översättning) på sidan 41: *Charles Chapman, den äldste sonen, är mindre känd än sin yngre broder, men han gjorde en framgångsrik karriär inom Ostindiska Kompaniet. Han var bl.a. kaptén för sex fullbordade resor till China under åren 1752 till 1775.* Observera att han inte var befälhavare – det var förste superkargören.

Det kan knappast röra sig om någon annan Chapman.

SOIK

Sverige (läs Göteborg) var 1731 moget att starta *Svenska Ostindiska Kompaniet*. En av initiativtagarna var Colin Campbell, en annan var Niclas Sahlgren.

Den första ostindiefararen var Fredericus Rex Sueciae med Colin Cambell som förste superkargör och George Kitchen som andre kaptén. Resan varade i 550 dagar, innan fartyget var tillbaka i Göteborg.

Förste superkargören var befälhavare för hela expeditionen.

Handel och kyrka i Göteborg

Många briter etablerade sig som handelsmän och exporterade järn och trä från Sveriges inland och Norrlands kustland till ut-

länderna via Göteborg.

Den brittiska kolonin hade nu vuxit sig så stark att man ville (behövde) ha en egen kyrka. Initiativtagare var Colin Campbell, men inte förrän långt efter hans död kunde den första kyrkan invigas.

Bland alla de briter som kom under 1700-talet bör nämnas William Chambers, David Carnegie och Benjamin Hall, vars äldste son John Hall S:r med tiden blev Sveriges rikaste man.

Kallebäck's Källa

Två män, Henry Greig och Andrew Blackwood låg bakom Göteborgs första vattenledning från Kallebäck's Källa till Domkyrkoplan. Ledningen var klar 1787.

1800-talet

Under 1800-talet kom ytterligare ett stort antal briter – mest skottar – såsom Gibson, Dickson, Keiller, Barclay och Nonnen.

Den 18 maj 1808 var en speciell dag. Då var Göta Älvs inlopp fyllt med brittiska krigsfartyg, bland dem Nelsons flaggskepp Victory, nu under befäl av amiral Saumarez.

Riktig kyrka

Äntligen kunde den brittiska klanen i Göteborg år 1857 inviga sin riktiga kyrka – S:t Andrews, och Colin Campbells dröm hade gått i uppfyllelse. Robert Dickson lade grundstenen 1855 på den plats nära Kaserntorget där kyrkan fortfarande ligger.

David Carnegie lät 1857 bygga en egen kyrka ute vid Carnegies industriområde vid Klippan. Kyrkan döptes till S:ta Birgittas Kapell, men har inget med vår heliga Birgitta att göra. Det handlar om Irlands skyddshelgon S:ta Brigida. Kyrkan (kapellet) är en exakt kopia av kyrkan i Balquidder i Skottland. Det var Carnegies hembygd, och även den kyrkan lät han bygga.

Tredje skeppsbyggaren

Alexander Keiller blev den tredje brittiske skeppsbyggaren i Göteborg. Han startade Göteborgs Mekaniska Verksatd, som så småningom blev Götaverken.

Ashton har plöckat fram kontroversen mellan Keiller och Gibson i Jonsered. De var inte precis såta vänner.

Andra britter som etablerade sig i Göteborg var Seaton och Wilson. Den senare med det stora emigrantrederiet.

Slutord

Lives and livelihoods in Little London är en mycket intressant bok med mycket faktauppgifter. Ett fel har jag dock upptäckt. Det gäller bildtexten på sidan 66 – Carnegie's Inn at Masthugget. Här har John Ashton tagit miste och placerat krogen på fel plats. Det borde stå antingen Carnegie's Inn at Klippan eller Carnegie's Inn at Kungsladugård.

På sidan 153 står en uppgift om att curlingen introducerades av familjen Thorburn när de (1823) anlände till Uddevalla. Detta är rätt men bör förtydligas med att den första curlingklubben i Sverige bildades 1846 i Uddevalla på initiativ av Andrew Macfie. William Thorburn var gift med Jessy Macfie, en syster till Andrew Macfie.

Och som ett ord på vägen:

Kom snart med en svensk upplaga av denna mycket viktiga bok!

Fakta

'Lives and livelihoods in Little London'
av John R. Ashton, Göteborg
ISBN 91-96425-48-X
Warne Förlag AB

Boken kan beställas direkt från John Ashton
för 250.- kr + porto.
Tel. 031 - 25 45 68 eller e-post
john.ashton@telia.com

*Böcker
för
alla
åldrar
och in-
tressen!*

1882 startade vi på Södra Hamngatan i Göteborg.

WETTERGRENS

BUTIKER Göteborg Avenyn 21, Västra Hamngatan 22, Nordstan, Frolunda Torg,
Backaplan, Tel. växel 031-706 25 00. Källered K-Center, Ekenleden 6, tel. 031-795 13 20.
Kungsbacka Kungsmässan, tel. 0300-160 90. Borås Storknallen/Knalleland, tel. 033-13 18 90.
Internetbutik www.wettergrens.se

Torsdagsgruppen

GRS flitiga medlemmar Karin Block, Karin Gustafsson, Aina Nilsson, Sonja Rindby och Torborg Vendeltun, vilka sorterar och sammanställer den stora Långströmska klippssamlingen, har nu färdigställt namn med begynnelsebokstaven O.

Följande är exempel på vad man kan finna i den Långströmska samlingen på Landsarkivet i Göteborg.

(Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning den 9 8 1902)

Ett förfeladt lif.

Den 25 juni afled, såsom förut meddelats, i Pocos de Saldas, Brasilien, med.kand.

Johan Henrik Olsson

född i Malmö 1865. Olsson hade sedan många år varit anställd som lärare i anatomi, zoologi och språk m.m. i ett större läroverk i staden.

För omkring åtta år sedan ingick han äktenskap med en bildskön polska, men den äktenskapliga lyckan blef ej långvarig. Hans hustru rymde omkring ett år efter bröllopet med en annan svensk. I sorg häröfver hängaf sig den stackars mannen åt drycken-skapslasten, hvilket gjorde, att han sjönk allt djupare och djupare. Han fick dock till kort före sin död behålla sin plats som lärare.

(Göteborgs Aftonblad? den 30/1 1904.)

Svensk uppfinnare i Amerika!

Mekanikern Carl A. Olson

i S:t Francis, Minnesota, har uttagit patent på en ytterst sinnrik och praktisk *vagnskopplingsapparat* för järnvägsvagnar., hvilken af fackmän erkännts vara den bästa i sitt slag. Olsons kopplingsapparat har en länk liksom de gamla apparaterna, men den fungerar automatiskt, och allt man behöfver göra är att backa den ena vagnen intill den

andra, så är kopplingen gjord. Länken skjuter själf upp kopplingspinnen, och den faller genom sin egen tyngd, så snart som länken är inne i hylsan. All fara för spårväxlare vid kopplingen är därmed förebyggd. För att åter frigöra vagnarna från hvarandra finnes på hvardera sidan en ring, som med en kedja står i förbindelse med kopplingspinnen. Genom blott ett ryck i en af dessa ringar lyftes kopplingspinnen och vagnarna äro åter fria.

Patent å uppfinningen kommer att uttagas i flera länder, däribland äfven i Sverige. Ett par af de större järnvägsbolagen i amerikanska nordvestern komma att tillgodogöra sig den nya uppfinningen, som antagligen kommer att inbringa Olson en liten nätt förmögenhet.

(Göteborgs-Posten den 28 dec. 1946)

80 år fyller den 28 dec förre järnsvarvaren

Oscar Olsson

Johannes Kyrkgata 11, Göteborg. Han var mannen som *svarvade världens första sfäriska kullager*, vilket som bekant omnämndes i samband med dr Wingquists sjuttioårsdag i mitten av denna månad.

Jubilaren, som är mycket känd inom Göteborgs arbetarrörelse, var 1897 med om att bilda Maskinarbetarnas fackförening och var senare i flera perioder ordförande i Metalls avd. 41. Före SKF-tiden var han reparatör vid Gamlestadens Fabriker, där Sven Wingquist var driftledare och här fick han vara med när denne gjorde sina första experiment, och han svarvade då som sagt den första kullagerringen i enlighet med dr Wingquists ritningar. När SKF 1907 startade började jubilaren där och var sedan verksam i företaget, tills han pensionerades.

Om Erland Långströms arkiv, se Västanbladet nr 3 / 2001.

LANDET RUNT *ur olika medlemsblad*

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra föreningars medlemsblad. Vi byter med omkr. 70 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i G R S bibliotek.

ALE Släktforum. Ale Släktforskarförening (Västergötland)

Nr 4/03. 'Våra almanackor' samt 'Om almanacka, tid och annat'. Almanackor började utges 1596 i Tyskland och har sedan dess haft ett relativt oförändrat innehåll. Gregorianska kalendern infördes i Danmark och Norge år 1700 och i Sverige 1753. Detta innebar att Karl XII blev skjuten i Halden den 11 dec. 1718, vilket vi i Sverige anser vara den 30 nov.

ALINGSÅS Släktforskare

Nr 4. Okt. 03. 'Militära källor vid landsarkiven'. Christer Johansson redogör utförligt för de källor av militär natur, som (vid sidan av Krigsarkivet) även finns i landsarkiven. Han hänvisar till en sammanställning 'Militära rullor och förteckningar vid Göteborgs landsarkiv'. Den finns att tillgå i forskarexpeditionen. - Sture Holm har forskat och skrivit en berättelse om 7 ryttare från Vartofta kompani vid Västgöta Regemente, vilka alla red ut i krig 1712.

ALIR-ANOR. Forskarföreningen Alir, Söderhamn med omnejd (Hälsingland)

Nr 4/03. 'Kyrkoräkenskaper - ett myller av liv' är spännande källor enl. Urban Sikeborg, Solentuna. Kyrkoräkenskaper kan innehålla många personuppgifter i visitationsprotokoll, bokföring om avgifter, gåvor, testamenten, kyrka och prästgård.

AROSIANA. Västerås Släktforsarklubb.

Nr 2/03. Numret ägnas föreningens 40-årsjubileum i mars. Föredrag refereras utförligt: 'Stiftsbibliotekets boksamling' av bibl. Jan Larsson, 'Historisk källkritik' av Hans Villius samt 'Brott och straff' av Kalle Bäck.

DISKETTEN. Dis-Väst

Nr 3/03. Numret innehåller artiklar om Riks-

stämman i Ronneby i aug. 2003 och den kommande i Göteborg år 2005, invigningen av den nya släktforskarstugan i Släktforskarförbundets lokal i Göteborg samt om DIS-Norge. - 'Att aldrig ge upp!' Gunnel Billö berättar om den sedan år 2000 pågående rekonstruktionen av de brunna kyrkböckerna i Tegneby, Stala och Röra församlingar på Orust. Har någon hittat Orustbor som flyttat till fastlandet och t.ex. avlidit där, vill hon ha kontakt och uppgifter.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 62. Okt. 03. Björn Johansson förklarar: 'Så hanterar du kartor för DISGEN version 8' samt 'Digitala häradskartor kommer på DVD i format DejaVue'. - Olof Cronberg skriver om 'Sök arkiven på Internet'.

HALLANDSFARARES INFORMATION. Hallands Genealogiska Förening

Nr 62. Dec. 03. Lars Larsson kåserar: 'Tankar kring en ordbok'. Han har med stor behållning studerat 'Svenskt Dialektlexikon' av Johan Ernst Rietz från 1862 (nytryck 1962). - Elisabeth Reuterswärd, forskningsansvarig, redogör för 'Nyheter från Landsarkivet i Lund'. Släktforskare skall nu vända sig till det nya och större Arkivcentrum Syd (ACS) på Porfyrvägen 16 i Lund. - Anna Persson skriver om 'Prämförbindelsen över Lagan i Knäred'. 1850-68 fanns ingen bro i Knäred, varför sockenbornas överfart fick ske med en pråm för ca 30 pers. vilken roddes; icke helt utan problem. 1868 var en ny bro färdig. - Sven Lange berättar om den omkr. 1717 framgångsrika kaparfregatten 'Greve Mömer'

HÄRADSBLADET. Dals Långed (Dalsland)

Nr 2/03. 'Organistdottern Lisken Dejenberg i Frändefors och rustmästare Isak Holmström, en

kärlekshistoria 1714' av P. Räf, Axvall. - 'Näktergalen från Åmål' (Ruth Berglund, 1897-1984) av Karl Erik Waern. - 'Det husliga hemlivet vid 1800-talets mitt' av Gustav Andersson, Brålanda. - 'Till en gård i Amerika' av Esther Larsson (forts. från föreg. nr).

JLS-NYTT. Jämtlands läns Släktforskare
Nr 4/03. Karl Göran Eriksson berättar om 'Per Nordahl' från Lund i Hällesjö sn och som visade sig heta Pär Hällin (1723-65). I sin forskning fann K.G. Eriksson till sist den avgörande och säkra källan i **domboken**, där fadern med sina söner samtidigt namngavs. - Rune Däcker visar att han i sina anor har 30 st indelta soldater. Svenskt rekord ?

KALIXforskarNYTT Kalixbygdens Forskarförening (Norrbotten)
Nr 4/03. 'Föreningen Redligheten' av Gösta Rönnbäck handlar om kooperativ pionjärande år 1905 i Karlsborg, en mil söder om Kalix. En entusiastisk arbetargrupp blev medlem i KF för att öppna en egen butik, men motarbetades av ortens bolagsledning.

MARK-RÖTTER. Marks Härads Släktforskarförening (Västergötland)
Nr 4/03. Anna-Lisa Berglund berättar: 'Jul - stök och fest'. En lång artikel om julseder, förberedelser, Luciafirande, nyårstraditioner mm. och om hur dessa förändrats genom tiden.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen.För.
Nr 3/03. Curt Franzén skriver om 'Några hedniska personnamn under yngre järnåldern och tidig medeltid'. Vid kristendomens genombrott infördes nya namnformer från Bibeln. På nättidningen Rötter finns mer att läsa om personnamn. - Lennart Andersson berättar barndomsminnen från stadsdelen 'Bäckadal' vid Junebäcken i Jönköping. - 'Borgmästare Reeses stormiga liv' av Per Ericsson. Johan Reese, född i Västmanland på 1610-talet, var fornforskare och handelsman och blev senare en omstridd borgmästare i Jön-

köping. Han dog 1666.

RUNSLINGAN. För. Släktforskare i Uppland

Nr 4/03. Föreningens ordf. Roland Skoglund ger en översikt: 'Släktforskning med 1900-talskällor', en period, svår att få grepp om, med bl.a. sin 70-årssekreteress för känsliga uppgifter. Obs. att vid Landsarkivens **bouppteckningar** dock inte någon sekretess föreligger. - Vid vilken ålder kunde man gifta sig förr ? När blev man myndig ? Svar ges i numret.

SKÅNEGEGNEALOGEN. Skånes Gen. Förb.
Nr 2/03. 'Sista avrättningen på Bjärehalvön' av Thure Karlsson. - 'Wildtarna - en spelmanssläkt från Grönby Kratt' av Eric Mårtensson. - '1600-talets storbönder i Bromma' av Brita Sjolin Liedholm.

SLÄKT OCH BYGD. Österlens Släkt- o. Folklivsforskarför. (Skåne)

Nr 4/03. En sammanställning av extremt kalla vintrar vid Skånes och Danmarks kustområden. - F.ö. många historiska noteringar från Österlen.

SLÄKTDATA. Föreningen SLÄKTDATA

Nr 4/03. Per Liljeström anmäler en nyutkommen bok av John R. Ashton: "Lives and livelihoods in Little London". Boken behandlar den stora betydelse invandrande engelsmän och skottar haft på Göteborgs (Lilla London) utveckling. - Christer Engstrand berättar om hur man skapar ett 'dynamiskt släktträd' (antavla) med programmet 'Dynamic Family Tree' (DFT).

SLÄKTFORSKAREN. Helsingfors Släktforskare (Finland)

Nr 2/03. 'Jubileumsnummer 1973-2003' ägnas föreningens 30-åriga tillvaro. Bl.a. refereras festföredrag: 'Gravstenar och järnkors - observationer i kyrkor och på kyrkogårdar i Finland' av C.J. Gardberg - 'Fortsatta myter och mysterier i fallet Lassy' av Håkan Simberg - 'Helsingforsarkitekten Selim Arvid Lindqvist och hans släkt' av Torbjörn Holmqvist.

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 4/03. Hans Egeblad rapporterar från Riksstämman i Ronneby, liksom från Invigningen av Släktforskarstugan i Göteborg. - Ted Rosvall berättar om och motiverar aktionen att skicka 4 vykort till olika departement ang. sockengränsor, som håller på att suddas ut. - Eva Dahlberg fortsätter 'Börja släktforska' med del 4: 'Forskning i 1900-talets källor'. Det finns inga enkla regler för 1900-talet, utan man får söka sig fram på olika vägar. Hon ger oss en maning att vara försiktiga om man kontaktar levande perso-

ner och att bemöta dem med respekt. - 'Så hittar du svenskar i Danmark' av Charlotte S.H. Jensen. - 'Att forska i Amerika, del 4' av Ted Rosvall. - Förbundet presenterar en ny avdelning på nättidningen Rötter: 'Emigrantforum'.

STRÖDDA ANNOTATIONER. Släktf.blad för Örebro län.

Nr 30. Okt. 03. En berättelse om kung Adolf Fredriks och drottning Lovisa Ulrikas vistelse vid Loka Hälsobrunn 1761 med pikanta händelser. - 'Om högadliga vapen' skriver Sten Brangstad.

NYA MEDLEMMAR i G R S (juli-dec. 2003)

Andersson, Lilian	Fastlagsgatan 17, 415 12 Göteborg	031-435515
Carlsson, Ragnar	Vinlandsgatan 9 E, 417 29 Göteborg	031-229044
Dahlin, Bengt	Öslunda gärde 75, Box 3061, 443 03 Stenkullen	0302-22045
Edvall, Karin	Husargatan 10, 411 22 Göteborg	031-7116519
Ek, Lena	Belegatan 3, 417 64 Göteborg	031-553155
Eriksson, Harry	Skalldalsvägen 53, 436 52 Hovås	031-681653
Flogren, Eva	Kallebäcksvägen 17 B, 412 75 Göteborg	031-405356
Graf, Barbro	Karl Gustavsgatan 48, 411 31 Göteborg	
Gustavsson, Dagmar	Norra Liden 25, 411 18 Göteborg	031-7118033
Johansson, Annica	Basungatan 15, 421 40 V. Frölunda	031-495833
Johansson, Bertil G.	Gyllenkrooksgatan 17, 412 82 Göteborg	031-165061
Kihlman, Inger	Seglaregatan 17, 414 57 Göteborg	031-149134
Ling, Åke	Herregårdsgärdet 46, 424 31 Angered	031-485426
Molin-Aldby, Gunilla	Landalaberg 15, 411 29 Göteborg	031-203871
Nerander, K.G.	Kapplandsgatan 118 A, 414 78 Göteborg	031-827943
Petersson, Leif	Konvaljevägen 6, 437 31 Lindome	031-991554
Rehn, Jan-Olof	Bivägen 21, 444 46 Stenungsund	0303-825 90
Rösiö, Per Olof	Julaftonsgatan 34, 415 14 Göteborg	
Sellman, Sten-Owe	S. Vägen 93, 412 63 Göteborg	031-404168
Vilborg, Margareta	Prästgårdsängen 2, 412 71 Göteborg	031-405274
Willners, Lena	Klevevägen 30, 442 50 Ytterby	0303-91452

Välkomna !

Vid årsskiftet var vi - 458 - medlemmar i föreningen.

Forska med G R S datorer och cd-skivor !

CD-Emigranten 1 - 2/2001

Sveriges dödbok 1950 - 1999. Ca 4,2 milj. personer avlidna i Sverige

Svenskt Biografiskt Lexikon A - Rettig (29 band)

Söder-skivan, om Södermalm, Stockholm

Klara-skivan, om Klara församling, Stockholm

Gamla stan under 750 år, Stockholm

Register till SLÄKT och HÄVD 1950 - 1999

Soldatskivan med 200.000 soldater och båtsmän

Sveriges befolkning 1970 med över 8 milj. personer

Sveriges befolkning 1890 med nästan 4,8 milj. personer

N A D Nationella Arkiv Databasen med SVAR:s register 1996.

41 Handskrifter 1339 - 1926. Läromedel i handskriftsläsning.

Rötter, Sveriges Släktforskarförbunds webbtidning

Svenska ortnamn. Lantmäteriverkets databas

Sveriges befolkning 1890 är en databas innehållande uppgifter om alla personer som var skrivna i Sverige i slutet av 1890, nästan 4,8 milj. människor.

Uppgifterna kommer från Statistiska Centralbyråns (SCB) avskrifter av kyrkans husförhörlängder för denna tid och är under 1990-talet dataregistrerade under ledning av Arkion, idag en enhet i SVAR/Riksarkivet.

Uppgifter som redovisas är namn, boendeort och -församling, födelseår och -församling, yrke samt hushållstillhörighet.

Sökfunktionen är mycket känslig för "rätt" stavning, d.v.s. de på skivan inmatade uppgifterna, vilka du själv kan ha en annan uppfattning om. Andersson med ett s och Karl med C ? Detta måste vara i överensstämmelse med skivan. Man använder då jokertecknet * för osäkra bokstäver, t.ex. *arl och Ander*son.

En finess är sökmenyn för barn. Okänd far eller mor kan sökas på hemmavarande barns namn. Obs. att barnen då skall bo i hemmet och vara födda före 1891.

För speciellt ortsangivelser bör man använda förekomstlistan, så att "rätt" stavning erhålles. Man skall blåmarkera orten med ett högerklick.

Obs. att "Mor" eller "Far" i familjen är inte alltid = genetisk förälder till angivet "Barn".

Börja alltid med mycket få uppgifter, och öka antalet om du får för många träffar.

GöteborgsRegionens Släktforskare Bibliotek och Expedition

*Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,
har öppet under våren t.o.m. den 13 maj 2004*

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)

samt 1 timma före varje föreningsmöte på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26

E-post: g.r.s@telia.com

Postgiro 24 23 85 -3

Hemsida:

www.genealogi.se/forbund/grs.htm